

«Από την απαισιοδοξία της νόησης, στην αισιοδοξία της πράξης»

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Η τέχνη ως κοινωνικό και πολιτικό φαινόμενο, που φέρνει στην επιφάνεια κρίσιμα ζητήματα της εποχής και επιχειρεί να αποτελέσει μοχλό σκέψης, συλλογικής κινητοποίησης και δράσης, πρωταγωνιστεί στην 5η Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης, που λειτουργεί ως τις 30 Σεπτεμβρίου, στο Περίπτερο 6 της Helexpro – ΔΕΘ, με τίτλο και θέμα: «Από την απαισιοδοξία της νόησης, στην αισιοδοξία της πράξης».

Την επιμέλεια της έκθεσης, έχει η ιστορικός Τέχνης Κατερίνα Γρέγου. Οι ξεναγήσεις στην κεντρική έκθεση, θα ξεκινήσουν το Σάββατο 29 Αυγούστου. Η 5η Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης, είναι η τελευταία διοργάνωση του τριμερούς σπονδυλωτού προγράμματος που ξεκίνησε το 2011 και υλοποιείται μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος Μακεδονία-Θράκη 2007-2013 του ΕΣΠΑ, που συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα. Η οργάνωση είναι του Κρατικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης και πραγματοποιείται με τη συμμετοχή και συνεργασία της «Κίνησης των 5 Μουσείων Θεσσαλονίκης» και

άλλων πολιτιστικών και εκπαιδευτικών φορέων, ιδρυμάτων και ιδρυμάτων της πόλης, και την υποστήριξη του Δήμου Θεσσαλονίκης.

Angela Melitopoulos

Η Angela Melitopoulos δημιουργεί βίντεο-δοκίμια, βίντεο εγκαταστάσεις, φωτογραφίες, ντοκιμαντέρ και ηχητικά έργα, ενώ συνεργάζεται συχνά με θεωρητικούς της τέχνης και εικαστικούς. Στο φιλμ «Αποκαλύπτοντας την καταστροφή» (2013-2015), συνεργάστηκε με την εικαστικό πολλαπλών μέσων Angela Andersen. Το 2013, άρχισαν να καταγράφουν τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και ψυχολογικές συνέπειες της εξόρυξης χρυσού στις Σκουριές, από канаδική εταιρεία. Το φιλμ παρουσιάζει τη μαζικής κλίμακας καταστροφή της δασικής αυτής περιοχής στη βόρεια Χαλκιδική, τις συγκρούσεις των ακτιβιστών με την αστυνομία και όσους δουλεύουν στο ορυχείο, αναδεικνύοντας τα αντικρουόμενα συμφέροντα.

Mikhail Karikis, Children of Unquiet

Το πρότζεκτ «Τα παιδιά της ανησυχίας» (2013-2014) του Μιχαήλ Καρίκη εκτυλίσσεται στην «κοιλιά του διαβόλου» στην Τοσκάνη, όπου επινοήθηκε η βιώσιμη ηλεκτροπαραγωγή πριν από 100 χρόνια και κατασκευάστηκε ο πρώτος γεωθερμικός σταθμός ηλεκτρικής ενέργειας. Περίπου 5.000 άνθρωποι κατοικούσαν μέχρι πρόσφατα στα βιομηχανικά χωριά της περιοχής, μετά όμως την εισαγωγή τεχνολογιών αυτοματοποίησης από τις εταιρείες του κλάδου, η ανεργία αυξήθηκε ραγδαία και τα χωριά εγκαταλείφθηκαν μαζικά από τους κατοίκους τους. Το έργο του Καρίκη παρουσιάζει πτυχές της ιστορίας, της παρακμής και των προοπτικών της περιοχής. Το βίντεο «Τα παιδιά της ανησυχίας» (2013-2014), κεντρικό τμήμα μιας πολυσύνθετης εγκατάστασης, δείχνει παιδιά να κυριεύουν ένα εγκαταλελειμμένο εργατικό χωριό και τις βιομηχανικές εγκαταστάσεις. Επίσης παρουσιάζεται η φωτογραφική σειρά «Οράματα» (2014), που δείχνει τα παιδιά να κοιμούνται σε αγωγούς και να αφουγκράζονται τη γη, καθώς και μια ταινία γυρισμένη με κάμερα Super-8, που καταγράφει το όραμα των παιδιών για τη χρήση των σπιτιών στο ερημωμένο χωριό, μέσα από ζωγραφιές και πολεοδομικά σχέδια. Η εγκατάσταση περιλαμβάνει επίσης ένα έργο με τίτλο «Η αγάπη είναι ο θεσμός της επανάστασης» (2014) και ένα επιτραπέζιο παιχνίδι που αναπαριστά την ιστορία του εργοστασίου ηλεκτρικής ενέργειας.

Bertille Bak, Faire le mur

Το Barlin, στη Βόρεια Γαλλία, πρώην χωριό μεταλλωρύχων, είναι το σκηνικό του βίντεο «Faire le mur» (2008). Οι κάτοικοι κινδυνεύουν να δουν τα σπίτια τους να γκρεμίζονται, στον βωμό της οικιστικής ανάπτυξης. Η Bertille Bak μεταμορφώνει τις διαμαρτυρίες των κατοίκων, σε μια ηρωική μάχη με έναν άορατο εχθρό, τον οποίο εκπροσωπεί στο φιλμ, ένας τεράστιος εκσκαφέας. Το βίντεο εκτυλίσσεται σαν παραμύθι, γυρισμένο με τη μορφή ντοκιμαντέρ, δημιουργώντας μια σουρεαλιστική ατμόσφαιρα, όπου μπερδεύονται η φαντασία με την πραγματικότητα. Η εξέγερση των χωρικών –οι οποίοι αποκλείουν έναν δρόμο, χτίζουν έναν τοίχο, πετάνε τούβλα, ρυμουλκούν τροχόσπιτα, οδηγούν συγκρουόμενα αυτοκινητάκια από λούνα παρκ– παρουσιάζεται σε μια ποιητική, θεατρική μορφή, που εμπλουτίζει την επαναστατική συμπεριφορά τους, με τα στοιχεία του παιχνιδιού και του χιούμορ. Στο έργο «Rayonnage» (2015), η καλλιτέχνης προσκάλεσε τους διωγμένους κατοίκους του χωριού, να δημιουργήσουν μια ταπισερί με θέμα τη «Σχεδία της Μέδουσας» του Gericault, ως σύμβολο της δικής τους μοίρας και άλλες ταπισερί με βάση σκηνές διώξεων σε έργα ζωγράφων, όπως οι Poussin, Goya και Scheffer.

Anila Rubiku

Στην Αλβανία, τα κρούσματα ενδοοικογενειακής βίας κατά γυναικών, θεωρούνται οικογενειακή υπόθεση και οι σύζυγοι που κακοποιούν τις γυναίκες τους, σπάνια κάθονται στο εδώλιο. Υπήρξαν περιπτώσεις γυναικών που σκότωσαν τους βίαιους συζύγους τους και καταδικάστηκαν με ποινές κάθειρξης από τα δικαστήρια, τα οποία συνήθως δεν αναγνωρίζουν ελαφρυντικά. Η Anila Rubiku οργάνωσε, σε συνεργασία με ψυχολόγο, εργαστήρια με μια ομάδα κακοποιημένων γυναικών, που εκτίουν ποινές φυλάκισης στα Τίρανα και αξιοποίησε τα έργα τέχνης που δημιούργησαν, για να αποκαλύψει τη μοίρα τους, την έλλειψη πρόνοιας και την

ανεπαρκή νομική προστασία τους. Η Anila Rubiku δημιούργησε σειρά από κεντήματα και έργα ζωγραφικής, που παρουσιάζουν σιδερόφρακτα παράθυρα ως ψυχικά πορτρέτα των ίδιων των γυναικών. Τα κεντήματα δημιουργήθηκαν στο χέρι, από την Anila Rubiku και σύμφωνα με την ίδια, ο χρόνος που αφιέρωσε στη δημιουργία τους, συμβολίζει τον χρόνο που έχουν περάσει οι γυναίκες αυτές στη φυλακή. Τα φραγμένα παράθυρα, όπως και η συμμετοχή των ίδιων των γυναικών σε μια δημιουργική πράξη, μπορούν να ερμηνευτούν ως διαφορετικά είδη ελπίδας, ως προσμονή της δυνητικής ελευθερίας.

Ivan Argote

Την ιδέα του δημόσιου χώρου, της κοινωνίας των πολιτών και του ρόλου μας σε αυτήν, διερευνά ο Iván Argote χρησιμοποιώντας βίντεο, φωτογραφία, κολάζ, γλυπτική, ζωγραφική και περφόρμανς. Τη δεκαετία του 1970, ο δάσκαλος πατέρας του, οργάνωσε μια «τάξη διαμαρτυρίας» με τους μαθητές του σχολείου, όπου δίδασκε. Αυτή η πρωτοβουλία ενέπνευσε το πρότζεκτ «Activissime», μια σειρά εργαστηρίων που οργανώνει ο Argote από το 2011. Σε συνεργασία με παιδιά ηλικίας 4 έως 9 ετών, οργανώνει κινητοποιήσεις διαμαρτυρίας, για ζητήματα που απασχολούν τα παιδιά. Στο πλαίσιο της Μπιενάλε, ο καλλιτέχνης οργάνωσε εργαστήρι με παιδιά από σχολεία της Θεσσαλονίκης. Η δράση δεν αφορά μόνο την ομαδική δημιουργία -αφίσες και πλακάτ με συνθήματα- αλλά παράλληλα υπογραμμίζει τη σημασία θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως η ελευθερία της έκφρασης και το δικαίωμα στη διαμαρτυρία, την οποία θα πρέπει να γνωρίσουν τα παιδιά από μικρή ηλικία. Ο Argote παρουσιάζει στην έκθεση και τα

έργα «Μωβ» (2015) και «Μόνοι» (2011 – σε εξέλιξη).

Το έργο της Marinella Senatore (βίντεο, εγκαταστάσεις, περφόρμανς, ήχος και σχέδιο) αποσκοπεί στη διερεύνηση εννοιών, όπως η αίσθηση της κοινότητας και τη δημιουργία μιας συλλογικής μνήμης, μέσω της κοινής δράσης. Εμπλέκει στη διαδικασία ολόκληρες κοινότητες και απελευθερώνει τις δημιουργικές δυνάμεις των ανθρώπων μέσα από τον χορό, τον κινηματογράφο, την περφόρμανς, τη λογοτεχνία και τη χειροτεχνία. Το «Movie Set» (2012), είναι ένα πραγματικό σετ κινηματογραφικής παραγωγής, με κάμερα, ήχο, φώτα, καθρέπτες, μπάρες για χορό και μηχανές καπνού, που δίνει τη δυνατότητα να δημιουργηθούν ταινίες, βίντεο και φωτογραφίες και να ανέβουν θεατρικές παραστάσεις, οι οποίες μπορούν να κινηματογραφηθούν. Το «Movie Set», γεννήθηκε στο πλαίσιο του Rosas –κινηματογραφικής όπερας σε τρεις πράξεις. Εκατοντάδες άτομα σε τρεις πόλεις, ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα της καλλιτέχνης και συμμετείχαν στη συγγραφή του πρωτότυπου λιμπρέτου και στη σκηνοθεσία της ταινίας. Σήμερα το «Movie Set» εξακολουθεί να λειτουργεί ως στούντιο παραγωγής και βρίσκεται στη διάθεση των επισκεπτών της έκθεσης.

Κατερίνα Χουζούρη